BENDROJO TEISMO (šeštoji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. birželio 16 d.*

Byloje T-185/06

Air liquide, société anonyme pour l'étude et l'exploitation des procédés Georges Claude, įsteigta Paryžiuje (Prancūzija), atstovaujama advokatų R. Saint-Esteben, M. Pittie ir P. Honoré,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, iš pradžių atstovaujamą F. Arbault ir O. Beynet, vėliau V. Bottka, P. Van Nuffel ir B. Gencarelli,

atsakovę,

dėl prašymo iš dalies panaikinti 2006 m. gegužės 3 d. Komisijos sprendimą C(2006) 1766 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/F/38.620 – Vandenilio peroksidas ir perboratas), kiek jis susijęs su ieškove,

* Proceso kalba: prancūzų.

BENDRASIS TEISMAS (šeštoji išplėstinė kolegija),

kurį sudaro teisėjai V. Vadapalas (pranešėjas), einantis pirmininko pareigas, M. Prek, A. Dittrich, L. Truchot ir K. O'Higgins,

posėdžio sekretorius J. Palacio González, vyriausiasis administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. rugsėjo 2 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Faktinės bylos aplinkybės

1 Ieškovė *Air liquide, SA pour l'étude et l'exploitation des procédés Georges Claude* yra pagal Prancūzijos teisę įsteigta bendrovė, kuriai faktinių aplinkybių atsiradimo momentu priklausė 100 % *Chemoxal SA*, prekiaujančios vandenilio peroksidu (toliau – VP) ir natrio perboratu (toliau – NPB), kapitalo.

2 2002 m. lapkričio mėn. *Degussa AG* pranešė Europos Bendrijų Komisijai apie kartelį VP ir NPB rinkose ir pageidavo, kad jai būtų taikomas Komisijos pranešimas apie atleidimą nuo baudų ir baudų sumažinimą kartelių atveju (OL C 45, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 155).

3 *Degussa* pateikė Komisijai faktinių įrodymų, kuriais remdamasi ji galėjo 2003 m. kovo 25 d. ir 26 d. atlikti patikrinimus kai kurių įmonių patalpose.

4 2005 m. sausio 26 d. Komisija išsiuntė ieškovei ir kitoms suinteresuotosioms įmonėms pranešimą apie kaltinimus.

5 Išklausiusi atitinkamų įmonių pareiškimus 2006 m. gegužės 3 d. Komisija priėmė Sprendimą C(2006) 1766 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį taikymo *Akzo Nobel NV*, *Akzo Nobel Chemicals Holding AB*, *EKA Chemicals AB*, *Degussa*, *Edison SpA*, *FMC Corp.*, *FMC Foret SA*, *Kemira Oyl*, *ieškovei*, *Chemoxal SA*, *SNIA SpA*, *Caffaro*, *Solvay SA*, *Solvay Solexis SpA*, *Total SA*, *Elf Aquitaine SA* ir *Arkema SA* (byla COMP/F/38.620 – Vandenilio peroksidas ir perboratas) (toliau – ginčijamas sprendimas), kurio santrauka buvo paskelbta 2006 m. gruodžio 13 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL L 353, p. 54). Apie šį sprendimą ieškovei buvo pranešta 2006 m. gegužės 8 dieną.

Ginčijamas sprendimas

6 Komisija ginčijamame sprendime nurodė, kad jo adresatės dalyvavo darant vieną ir tęstinį EB 81 straipsnio ir Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimo 53 straipsnio pažeidimą, susijusį su VP ir jo tolesnės gamybos etapo produktu NPB (ginčijamo sprendimo 2 konstatuojamoji dalis).

7 Konstatuotas pažeidimas daugiausia buvo susijęs su komerciškai svarbios ir konfidencialios su rinkomis ir įmonėmis susijusios informacijos pasikeitimu tarp konkurentų, gamybos, taip pat galimų ir tikrųjų gamybinių pajėgumų ribojimu bei reguliavimu, rinkos dalių ir pirkėjų pasiskirstymu bei tikslinių kainų nustatymu ir kontrole.

8 Ieškovė buvo pripažinta atsakinga už pažeidimą „solidariai“ su *Chemoxal* (ginčijamo sprendimo 406 konstatuojamoji dalis).

9 Taikydama 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos Reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB] 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 25 straipsnio 1 dalies b punktą Komisija konstatavo, kad jos įgaliojimų nustatyti sankcijas ieškovei ir *Chemoxal*, kurios nutraukė pažeidimą daugiau kaip prieš penkerius metus iki pirmųjų tyrimo veiksmų, terminas yra pasibaigęs. Vis dėlto Komisija mano, kad turi teisėtą interesą konstatuoti aptariamą pažeidimą šių bendrovių atžvilgiu (ginčijamo sprendimo 366–369 konstatuojamosios dalys).

10 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnio i ir j punktuose nurodyta, kad ieškovė ir *Chemoxal* pažeidė EB 81 straipsnio 1 dalį ir EEE susitarimo 53 straipsnį, kai 1995 m. gegužės 12 d.–1997 m. gruodžio 31 d. dalyvavo darant aptariamą pažeidimą.

11 Ginčijamo sprendimo 2 straipsnio f punkte Komisija skyrė ieškovei solidariai su *Chemoxal* 0 EUR baudą.

12 Ginčijamo sprendimo 4 straipsnyje pateikiamas jo adresačių, tarp kurių yra ir ieškovė, sąrašas.

Procesas ir šalių reikalavimai

13 2006 m. liepos 17 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateiktu prašymu ieškovė pareiškė šį ieškinį.

14 Kadangi Pirmosios instancijos teismo kolegijų sudėtis buvo pakeista, teisėjas pranešėjas buvo priskirtas šeštajai kolegijai, o išklausius šalis ši byla buvo priskirta šeštajai išplėstinei kolegijai.

15 Kadangi du kolegijos nariai negalėjo vykdyti savo pareigų, Bendrojo Teismo (buvęs Pirmosios instancijos teismas) pirmininkas pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 32 straipsnio 3 dalį paskyrė į kolegiją kitus trūkstamus teisėjus.

16 Išklausęs teisėjo pranešėjo pranešimą, Bendrasis Teismas nusprendė pradėti žodinę proceso dalį. 2010 m. rugsėjo 2 d. įvykusiame teismo posėdyje buvo išklausyti šalių pareiškimai ir atsakymai į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus.

17 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:

— panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 punktą tiek, kiek Komisija jame konstatavo, jog ji dalyvavo darant pažeidimą,

— atitinkamai panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnio f punktą ir 4 straipsnį, kiek jis su ja susijęs,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

18 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

19 Ieškiniui pagrįsti ieškovė nurodo keturis pagrindus, susijusius, pirma, su EB 81 straipsnio pažeidimu, kiek tai susiję su pažeidimo priskyrimu remiantis visiškos dukterinės bendrovės kontrolės prezumpcija, antra, su teisės į gynybą pažeidimu, kurį lėmė minėtos prezumpcijos taikymas, trečia, su pareigos motyvuoti pažeidimu, kiek tai susiję su informacijos, pateiktos paneigti šią prezumpciją, atmetimu, ketvirta, su teisėto intereso konstatuoti pažeidimą nebuvimu, turint omenyje tai, kad suėjo senaties terminas.

Pirminės pastabos

20 Kadangi pirmieji trys ieškovės pagrindai iš esmės pateikti ginčijant jos atsakomybę už dukterinės bendrovės neteisėtus veiksmus, pirmiausia reikia priminti šiam klausimui reikšmingą teismo praktiką.

21 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką atsakomybė už dukterinės bendrovės elgesį gali tekti patronuojančiai bendrovei, be kita ko, kai, nors ir turėdama atskirą teisinį subjektiškumą, ši dukterinė bendrovė savarankiškai nesprendžia dėl savo elgesio rinkoje, o iš esmės įgyvendina patronuojančios bendrovės nurodymus, visų pirma atsižvelgiant į ekonominius, organizacinius ir teisinius šių dviejų teisės subjektų ryšius (žr. 2009 m. rugsėjo 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją*, C-97/08 P, Rink. p. I-8237, 58 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

22 Iš tikrųjų tokioje situacijoje patronuojanti bendrovė ir jos dukterinė bendrovė yra to paties ūkio subjekto dalys ir todėl sudaro vieną įmonę EB 81 straipsnio prasme (21 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 59 punktas).

23 Tuo ypatingu atveju, kai patronuojančiai bendrovei priklauso 100 % Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimą padariusios dukterinės bendrovės kapitalo, viena vertus, ši patronuojanti bendrovė gali daryti lemiamą įtaką dukterinės bendrovės elgesiui, kita vertus, egzistuoja nuginčijama prezumpcija, kad ši patronuojanti bendrovė iš tikrųjų daro lemiamą įtaką dukterinės bendrovės elgesiui (žr. 21 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 60 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

24 Tokiomis aplinkybėmis Komisijai pakanka įrodyti, jog patronuojančiai bendrovei priklauso visas jos dukterinės bendrovės kapitalas tam, kad būtų preziumuojama, jog patronuojanti bendrovė daro lemiamą įtaką jos komercinei politikai. Tada Komisija gali pripažinti, kad patronuojanti bendrovė solidariai atsakinga už dukterinei bendrovei skirtos baudos sumokėjimą, nebent patronuojanti bendrovė, kuri turi nuginčyti šią prezumpciją, pateiktų pakankamai įrodymų, galinčių parodyti, jog jos dukterinė bendrovė rinkoje elgiasi savarankiškai (šiuo klausimu žr. 21 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 61 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

25 Siekiant nustatyti, ar dukterinė bendrovė pati sprendžia dėl savo elgesio rinkoje, reikia atsižvelgti į visus reikšmingus duomenis apie ekonominius, organizacinius ir teisinius ryšius, kurie sieja šią dukterinę bendrovę su patronuojančia bendrove ir kurie gali skirtis, nelygu konkretus atvejis, ir todėl negali būti išvardyti kaip baigtinis sąrašas (21 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 74 punktas; taip pat šiuo klausimu žr. 2007 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją*, T-112/05, Rink. p. II-5049, 65 punktą).

26 Šiuo atveju ginčijamo sprendimo 370–379 konstatuojamosiose dalyse Komisija paminėjo, kad patronuojančią bendrovę galima laikyti atsakinga už dukterinės bendrovės neteisėtus veiksmus, jei ši ne pati sprendžia dėl savo elgesio rinkoje. Ji patikslino, jog turi teisę preziumuoti, kad visiškai kontroliuojama dukterinė bendrovė iš esmės vykdo patronuojančios bendrovės nurodymus, o patronuojanti bendrovė gali nuginčyti tokią prezumpciją pateikdama paneigiančių įrodymų.

27 Dėl pažeidimo priskyrimo ieškovei Komisija nurodė, visų pirma ginčijamo sprendimo 403 konstatuojamojoje dalyje, kad pažeidimo metu ieškovei priklausė 100 % *Chemoxal* kapitalo, ji turėjo įgaliojimus skirti valdybos narius, o šių aplinkybių pakanka padaryti prielaidą, jog ji iš tikrųjų darė lemiamą įtaką dukterinės bendrovės elgesiui.

28 Ginčijamo sprendimo 404 konstatuojamojoje dalyje ji nurodė argumentus, kuriais ieškovė ginčijo šį priskyrimą.

29 Ginčijamo sprendimo 405 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, kad, priešingai nei teigia ieškovė, 100 % dukterinės bendrovės kapitalo kontrolė leidžia daryti prielaidą, kurią galima paneigti įrodžius, jog „dukterinė bendrovė kažkiek yra savarankiška“. Paskui ji nusprendė, kad ieškovės pateiktos informacijos nepakanka

paneigti prezumpciją ir, pirma, pažymėjo, kad šios įgaliojimai skirti dukterinės bendrovės valdybos narius parodo daromą lemiamą įtaką minėtos bendrovės einamajam valdymui. Antra, ji rėmėsi tam tikra informacija, susijusia su tuo, kad tretieji asmenys suvokdavo atitinkamas bendroves kaip priklausančias vienai įmonei, būtent nuorodomis į *Air Liquide* pavadinimą kai kuriuose su karteliu susijusiuose dokumentuose, taip pat tuo, jog *Chemoxal* naudojo *Air Liquide* prekių ženklą.

30 Galiausiai ginčijamo sprendimo 406 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė, kad nekeičia savo išvados dėl nagrinėjamo pažeidimo priskyrimo ieškovei ir jos dukterinei bendrovei *Chemoxal*, nes jos yra tos pačios darant pažeidimą dalyvavusios įmonės dalys.

Dėl pirmojo ir antrojo pagrindų, susijusių su EB 81 straipsnio ir ieškovės teisės į gynybą pažeidimu, kiek tai susiję su visiška dukterinės bendrovės kapitalo kontrolės prezumpcija

Šalių argumentai

31 Kaip pirmąjį pagrindą ieškovė nurodo, jog vien tai, kad patronuojančiai bendrovei priklauso 100 % dukterinės bendrovės kapitalo, neleidžia daryti prielaidos, jog patronuojanti bendrovė daro lemiamą įtaką dukterinei bendrovei, ir priskirti jai atsakomybę už šios bendrovės neteisėtus veiksmus. Reikia pateikti dar bent vieną įrodymą,

kuris patvirtintų, jog dukterinė bendrovė nesavarankiška. Remdamasi vien 100 % kapitalo turėjimu, kad pagrįstų prezumpciją, Komisija pažeidė EB 81 straipsnį.

32 Be to, remiantis kita Komisijos nurodyta informacija, kaip antai įgaliojimais skirti *Chemoxal* valdybos narius ir aplinkybe, kad ši naudojasi ieškovės pavadinimu (ginčijamo sprendimo 403 ir 405 konstatuojamosios dalys), negalima patvirtinti, jog ieškovė daro lemiamą įtaką savo dukterinei bendrovei. Iš Komisijos sprendimų priėmimo praktikos matyti, jog tai, kad dukterinė bendrovė naudoja patronuojančios komercinį pavadinimą, neparodo, kad jos yra vienas ūkio subjektas. Beje, daugelyje bylos dokumentų minima *Chemoxal*, o ne ieškovė.

33 Kaip antrąjį pagrindą ieškovė nurodo, kad pritaikius nagrinėjamą prezumpciją buvo perkelta įrodinėjimo našta ir dėl to pažeista jos teisė į gynybą.

34 Komisija ginčija ieškovės argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

35 Iš ginčijamo sprendimo 403–406 konstatuojamųjų dalių matyti, kad neteisėti dukterinės bendrovės veiksmai priskirti ieškovei remiantis išvada, kad ji iš tikrųjų daro lemiamą įtaką *Chemoxal*, o ši išvada grindžiama prezumpcija, susijusia su visiška šios dukterinės bendrovės kontrole, nes, Komisijos nuomone, ieškovė šios prezumpcijos nepaneigė.

36 Darytina išvada, kad remdamasi šio sprendimo 21–24 punktuose nurodyta teismo praktika Komisija, atsižvelgusi į neginčijamą šias bendroves siejantį visiškos kontrolės ryšį, galėjo teisėtai preziumuoti, jog ieškovė daro lemiamą įtaką *Chemoxal*.

37 Šiuo atveju reikia atmesti kaip netinkamus ieškovės argumentus dėl ginčijamo sprendimo 403–405 konstatuojamosiose dalyse pateiktų įrodymų, susijusius su įgaliojimais skirti *Chemoxal* valdybos narius bei su aplinkybe, kad sektoriuje, kuriame buvo padarytas pažeidimas, minimas ieškovės pavadinimas.

38 Iš tikrųjų, kadangi Komisija atkreipė dėmesį į šią informaciją ir dar konstatavo, jog ieškovė visiškai kontroliuoja *Chemoxal* kapitalą, ieškovės nurodytas šios informacijos nereikšmingumas negali daryti poveikio Komisijos teisei remtis nagrinėjama prezumpcija.

39 Beje, kadangi buvo konstatuota, kad Komisija nepadarė teisės klaidos, kai rėmėsi prezumpcija, kurią ieškovė galėjo nuginčyti pateikdama paneigiančių įrodymų, taip pat reikia atmesti pagrindą, susijusį su įrodinėjimo naštos perkėlimu, kuris tariamai nesuderinamas su teisės į gynybą laikymosi principu.

40 Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, pirmajam ir antrajam pagrindams negali būti pritarta.

Dėl trečiojo pagrindo, susijusio su pareigos motyvuoti pažeidimu, kiek tai susiję su informacija, pateikta paneigiant aptariamą prezumpciją

Šalių argumentai

41 Ieškovė teigia, kad Komisija nesilaikė pareigos motyvuoti, nes nepateikė savo nuomonės dėl įrodymų, kuriuos ji pateikė, siekdama paneigti visiška *Chemoxal* kontrole pagrįstą prezumpciją.

42 Anot jos, atsakydama į pranešimą apie kaltinimus ji pateikė daug įrodymų, susijusių su *Chemoxal* struktūriniu savarankiškumu ir savarankiškumu priimant sprendimus.

43 Ginčijamo sprendimo 404 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo tik dalį šių įrodymų. Be to, į juos neatsakė, o tik, be kita ko, pažymėjo, kad „žiūrint iš šalies aišku, kad [ieškovė] kontroliuoja *Chemoxal* veiklą“ ir „tiek klientai, tiek konkurentai minėjo bendrovę „Air Liquide“, kiek tai susiję su [VP] sektoriumi“ (ginčijamo sprendimo 405 konstatuojamoji dalis). Taigi nė vienas ieškovės pateiktas įrodymas nebuvo išnagrinėtas ginčijamame sprendime.

44 Ieškovės nuomone, Komisija negali ištaisyti ginčijamo sprendimo motyvų nepakankamumo pateikdama Bendrajame Teisme papildomos informacijos, visų pirma susijusios su aplinkybe, kad *Chemoxal* prekiavo *Oxysynthèse SA* gaminamais produktais. Iš tiesų ginčijamame sprendime Komisija neįrodė, kad ieškovė iš tikrųjų kontroliavo

šią bendrą ieškovės ir *Atochem SA* įmonę, kurią, kiek tai susiję su ieškovės dalyvavimu, valdė *Chemoxal*.

45 Argumentai, kuriuos Komisija pirmą kartą nurodė atsiliepime į ieškinį, patvirtina ginčijamo sprendimo motyvavimo stoką šiuo klausimu.

46 Komisija tvirtina, kad taikant aptariamą prezumpciją *Chemoxal* savarankiškumą tektų įrodinėti tik ieškovei. Dėl ieškovės pateiktų įrodymų Komisija ginčijamo sprendimo 403–405 konstatuojamosiose dalyse pakankamai paaiškino, kodėl ši prezumpcija nebuvo paneigta.

47 Be to, Komisija neprivalo atsakyti į visus argumentus, pateiktus atsakant į pranešimą apie kaltinimus. Pakanka, kad ji išsamiai išdėstytų motyvus, galinčius pateisinti pažeidimo priskyrimą atitinkamai įmonei. Tačiau ieškovė nekaltina Komisijos neišdėsčius tokių motyvų.

48 Galiausiai, ieškovės argumentais, labai bendrais ir nepagrįstais konkrečiais įrodymais, niekaip negalima paneigti aptariamos prezumpcijos.

49 Kalbant apie tariamą struktūrinį ieškovės dukterinės bendrovės savarankiškumą, pirma, aplinkybė, kad *Chemoxal* vadovai nepriklausė ieškovės organams, jokiu būdu nepašalina galimybės, kad ši duodavo nurodymus savo dukterinei bendrovei ir griežtai kontroliavo jos elgesį. Be to, net jei ši aplinkybė nepažymėta ginčijamame sprendime, iš ieškovės atsakant į pranešimą apie kaltinimus pateiktos informacijos matyti, kad

bent vienas *Chemoxal* administracijos darbuotojas po atleidimo iš darbo tapo vienu iš ieškovės vadovų.

50 Antra, aplinkybė, kad *Chemoxal* pirmininkas ir generalinis direktorius (PGD) turėjo plačius įgaliojimus, parodo tik tai, kad paprastai tokie įgaliojimai suteikiami aukščiausiems bendrovės vadovams ir visiškai neįrodo ieškovės dukterinės bendrovės savarankiškumo.

51 Trečia, aplinkybė, kad *Chemoxal* turėjo savo padalinius, yra paprasčiausias teisinį subjektiškumą turinčio subjekto atributas. Beje, iš ieškovės pateiktos informacijos matyti, kad *Chemoxal* naudojosi kelių patronuojančios bendrovės padalinių paslaugomis ir kad jos buveinė buvo tuose pačiuose pastatuose, kaip ir grupės buveinė.

52 Ketvirta, dėl argumentų, susijusių su tuo, kad *Chemoxal* valdė akcijas kitose grupės dukterinėse bendrovėse, visų pirma *Oxysynthèse*, ieškovė pripažino, jog taip pat tiesiogiai dalyvavo valdant šias akcijas.

53 Be to, Komisija pažymėjo, kad *Chemoxal* prekiavo *Oxysynthèse*, t. y. ieškovės ir *Atochem* kartu kontroliuojamos bendrovės, pagamintu VP (ginčijamo sprendimo 42 ir 52 konstatuojamosios dalys). Net jei šis motyvas nenurodytas su pažeidimo priskyrimu susijusioje ginčijamo sprendimo dalyje, jis turi tam tikrą reikšmę. Iš tiesų sunku įsivaizduoti, kad ieškovė nevykdė jokios *Chemoxal*, įgaliotos prekiauti tos pačios grupės kitos kartu kontroliuojamos dukterinės bendrovės produktais, kontrolės.

54 Dėl tariamo ieškovės dukterinės bendrovės savarankiškumo priimant sprendimus, pirma, ieškovė nepateikė įrodymų, patvirtinančių tariamą *Chemoxal* savarankiškumą nustatant kainas. Kalbėdama apie *Chemoxal* generalinio direktoriaus įgaliojimus ieškovė pateikė trumpą laišką, kuriame šis trumpai išreiškė savo pritarimą kainai, tačiau tai visiškai nereiškia, kad tik jis vienas priimdavo sprendimus dėl kainų politikos. Kita informacija yra susijusi tik su klientų lankymo ataskaitomis.

55 Antra, tariamas *Chemoxal* savarankiškumas plėtojant strateginius komercinius projektus nurodytas tik kalbant apie projektą „[VP] „on-site“ sprendimas“, kurio priskyrimo *Chemoxal*, beje, nepatvirtina jokie įrodymai. Be to, iš prie ieškinio pridėtų dokumentų matyti, kad šis projektas grindžiamas grupės išrastais techniniais sprendimais ir kad jo iniciatorė buvo patronuojanti bendrovė.

56 Trečia, argumentai dėl biudžeto rengimo, santykių su klientais valdymo ir tik *Chemoxal* samdomų darbuotojų dalyvavimo Europos chemijos pramonės taryboje (*European Chemical Industry Council*, CEFIC) jokiu būdu nepatvirtina, kad ieškovė iš tikrųjų nedarė lemiamos įtakos savo dukterinei bendrovei.

57 Taigi, kadangi ieškovės pateiktais argumentais visiškai negalima paneigti prezumpcijos, Komisija neprivalėjo išsamiai nurodyti jų atmetimo priežasčių. Komisija laikėsi pareigos motyvuoti ir išsamiai nurodė priežastis, dėl kurių pažeidimas buvo priskirtas ieškovei.

58 Komisija rūpestingai išnagrinėjo ieškovės pateiktus argumentus ir priminusi šią informaciją (ginčijamo sprendimo 404 konstatuojamoji dalis) nusprendė, kad jos nepakanka paneigti prezumpciją (ginčijamo sprendimo 405 konstatuojamoji dalis). Iš tiesų ieškovės argumentai buvo labai bendro pobūdžio ir nebuvo patvirtinti jokiais konkrečiais įrodymais.

59 Iš tiesų, kadangi nagrinėjama įmonė turi pateikti savo dukterinės bendrovės savarankiškumo įrodymų, tuo atveju, jei ji nepateikia jokių įrodymų, o tik apsiriboja bendrojo pobūdžio nepagrįstais pareiškimais, Komisija nepažeidžia pareigos motyvuoti, jei tik pabrėžia, kad pateiktos informacijos nepakanka paneigti prezumpciją.

60 Kad ir kaip būtų, Komisijos nuomone, net padarius prielaidą, kad ji nepakankamai paaiškino, kodėl ieškovės argumentai, pateikti neigiant prezumpciją, neleidžia pasiekti šio tikslo, vis dėlto ginčijamas sprendimas yra pakankamai motyvuotas, nes Komisija jame aiškiai nurodė du papildomus argumentus, kurių pakanka tam, kad būtų padaryta išvada, jog *Chemoxal* ir ieškovė yra vienas ūkio subjektas. Kalbama, pirma, apie ieškovės įgaliojimus skirti *Chemoxal* valdybos narius, antra, apie aplinkybę, kad „iš šalies“, t. y. klientų ir konkurentų nuomone, *Chemoxal* komercinė veikla buvo suvokiama kaip ieškovės. Kartelyje į *Chemoxal* dažnai buvo daromos nuorodos kaip į „Air Liquide“, o *Chemoxal* naudojosi *Air Liquide* prekių ženklu vykdydama komercinę veiklą.

61 Be to, ginčijamame sprendime Komisija taip pat pažymėjo, kad *Chemoxal* prekiavo *Oxysynthèse*, kurią ieškovė kontroliavo kartu su *Atochem*, gaminamu VP. Tai buvo akcentuota kaip svarbus kriterijus priskiriant pažeidimą pranešimo apie kaltinimus 344 punkte. Iš tikrųjų sunkiai įsivaizduojama, kad ieškovė visai nekontroliavo

bendrovės, kuri įgaliota prekiauti kitos jos faktiškai kartu kontroliuojamos dukterinės bendrovės produktais.

62 Galiausiai Komisija nurodo, kad net galimas šiuo atveju nepakankamų motyvų konstatavimas neturėtų lemti ginčijamo sprendimo panaikinimo, nes ieškovės pateikti argumentai yra tik bendrojo pobūdžio tvirtinimai ir jokiu būdu negali būti laikomi įrodymais, galinčiais paneigti aptariamą prezumpciją.

Bendrojo Teismo vertinimas

63 Remiantis nusistovėjusia teismo praktika, EB 253 straipsniu reikalaujamas motyvavimas turi būti pritaikytas prie atitinkamo teisės akto pobūdžio ir aiškiai bei nedviprasmiškai atskleisti tą teisės aktą priėmusios institucijos argumentus, kad suinteresuotosios šalys galėtų susipažinti su priimtos priemonės motyvais, o kompetentingas teismas – vykdyti kontrolę. Nereikalaujama motyvuojant išvardyti visas susijusias faktines ir teisines aplinkybes, nes klausimas, ar teisės akto motyvai atitinka EB 253 straipsnio reikalavimus, turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant ne tik į jo formuluotę, bet ir į kontekstą bei visas atitinkamą klausimą reglamentuojančias teisės normas (žr. 1998 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, Rink. p. I-1719, 63 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

64 Komisija neprivalo išreikšti nuomonės dėl visų suinteresuotųjų asmenų jai pateiktų argumentų, tačiau sprendimo ekonomijos sumetimais pakanka išdėstyti tik esminius faktus ir teisinius samprotavimus. Visų pirma ji neprivalo išreikšti nuomonės dėl akivaizdžiai nesvarbių, nereikšmingų ar aiškiai antraeilių aplinkybių (2005 m. birželio

15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Corsica Ferries France prieš Komisiją*, T-349/03, Rink. p. II-2197, 64 punktas; taip pat šiuo klausimu žr. 63 punkte minėto Sprendimo *Komisija prieš Sytraval ir Brink's France* 64 punktą).

65 Jeigu, kaip yra nagrinėjamoje byloje, taikant EB 81 straipsnį priimtas sprendimas susijęs su keliais adresatais ir kelia pažeidimo priskyrimo problemų, jis turi būti pakankamai pagrįstas kiekvieno adresato atžvilgiu, visų pirma tų, kurie, remiantis šiuo sprendimu, turi atsakyti už šį pažeidimą. Taigi solidariai atsakinga už pažeidimą pripažintos patronuojančios bendrovės atžvilgiu tokio sprendimo motyvai turi būti išsamūs, kad pagrįstų pažeidimo priskyrimą šiai bendrovei (šiuo klausimu žr. 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *SCA Holding prieš Komisiją*, T-327/94, Rink. p. II-1373, 78–80 punktus).

66 Šiuo atveju ieškovė teigia, kad Komisija ginčijamame sprendime nepakankamai motyvavo konstatavimą dėl jos atsakomybės, ypač, kad ši nepaaiškino priežasčių, dėl kurių atmetė informaciją, kurią ji pateikė siekdama paneigti prezumpciją, grindžiamą jos turimą viso *Chemoxal* kapitalo kontrole.

67 Atkreiptinas dėmesys, kad iš bylos medžiagos matyti, jog atsakydama į pranešimą apie kaltinimus ieškovė, siekdama įrodyti *Chemoxal* savarankiškumą, pateikė konkrečių argumentų ir nurodė, kad:

— pirma, kalbant apie *Chemoxal* struktūrinį savarankiškumą, kitaip nei galima pažymėti dėl kai kurių kitų atitinkamų bendrovių, nė vienas *Chemoxal* vadovų

nebuvo ieškovės direktorių tarybos ar kitų valdymo organų narys; šis faktas patvirtintas pateikus Komisijai darbo užmokesčio lapelius, taip pat įrodymais, pateiktais atsakant į 2004 m. kovo 18 d. prašymą pateikti informacijos: iš tikrųjų nė vienas *Chemoxal* vadovų arba samdomų darbuotojų tuo pačiu metu nedirbo apmokamo darbo ieškovės bendrovėje,

— iš Komisijai pateiktų 1995 m. gegužės 12 d. ir spalio 25 d. *Chemoxal* valdybos posėdžių protokolų matyti, kad šios įmonės PGD turėjo neribotus įgaliojimus ir „turėjo teisėtose ribose suteiktus didžiausius įgaliojimus ir galėjo [*Chemoxal*] vardu veikti bet kokiomis aplinkybėmis“, o jos generalinis direktorius taip pat turėjo plačius įgaliojimus; remiantis per pažeidimo laikotarpį priimtu *Chemoxal* generalinio direktoriaus aplinkraščiu jis buvo atsakingas už logistikos politikos apibrėžimą ir bendros prekybos politikos vykdymą, kai komercijos direktorius laikinai išvykdavo į Aziją,

— *Chemoxal* turėjo savo padalinius, būtent prekybos skyrių, rinkodaros skyrių, žmogiškųjų išteklių skyrių, informatikos skyrių ir buhalteriją, kurie leido jai visiškai savarankiškai vadovauti prekybos politikai, ir net turėjo atskirą tyrimų centrą, nors jis ir buvo vienose patalpose su ieškovės tyrimo centru; kai *Chemoxal* tiesiogiai savo padalinių, pavyzdžiui, teisės, mokesčių ir „draudimo“ skyrių, neturėjo, ji už atlygį naudojosi patronuojančios bendrovės padalinių paslaugomis; nors *Chemoxal* buveinė buvo tose pačiose pastatuose kaip ir grupės buveinė, šios patalpos buvo išnuomotos patronuojančiai bendrovei, ir tai patvirtinta Komisijai pateikta nuomos sutartimi,

— *Chemoxal* savarankiškai valdė grupės turimas *Oxysynthèse* ir *Oxysynthèse Deutschland GmbH*, t. y. VP gaminančių bendrovių, akcijas; nors vienas ieškovės atstovas buvo taip pat *Oxysynthèse* direktorių tarybos narys, šios bendrovės valdyboje buvo tik vienas *Chemoxal* atstovas, kuris dalyvavo bendrai valdant šią bendrovę,

— *Chemoxal* savarankiškai valdė grupės turimas *Chemoxal Chemie GmbH*, t. y. dėl mokestinių priežasčių teisiškai su ieškove susijusios bendrovės, akcijas; iš prie Komisijos bylos medžiagos pridėtų dokumentų aišku, kad šios dukterinės bendrovės valdyboje esantys atstovai iš tikrųjų buvo *Chemoxal* samdomi darbuotojai,

— antra, kalbant apie *Chemoxal* savarankiškumą priimant sprendimus, jos veikla neturėjo nieko bendro su kitomis grupės veiklos rūšimis, apimančiomis pramoninių ir medicininių dujų tiekimą; apibrėžti ir įgyvendinti *Chemoxal* prekybos politiką buvo įgalioti tik šios bendrovės vadovai,

— nurodymus ir gaires dėl kainų priimdavo tik *Chemoxal* vadovai, o sprendimus dėl konkrečiam klientui siūlomos kainos priimdavo žemutinės grandies vadovai, prižiūrimi įmonės vadovų, ir šis faktas patvirtintas Komisijai pateiktu vidaus susirašinėjimu bei klientų lankymo ataskaitomis,

— dideli strateginiai komerciniai projektai buvo plėtojami tik *Chemoxal* darbuotojų iniciatyva, ir šis faktas patvirtintas projektu, susijusiu su vadinamuoju VP „on-site“ gamybos sprendimu, kurį *Chemoxal* priėmė 1996 m., pagrįstu kitiems

produktams grupės išrastais techniniais sprendimais; šiam tikslui *Chemoxal* įdarbino savo patronuojančios bendrovės, kuri pati nebuvo įtraukta į šią veiklą, techniką,

— už *Chemoxal* biudžeto rengimą buvo atsakingi jos vadovai, šį faktą patvirtina Komisijai pateiktas generalinio direktoriaus aplinkraštis, kuriame nurodytas nagrinėjamų užduočių pasidalijimas,

— kaip matyti iš susirašinėjimo ir klientų lankymo ataskaitų, *Chemoxal* palaikydavo santykius su klientais tiesiogiai pati arba per vietinius agentus,

— kaip matyti iš Komisijos turimoje bylos medžiagoje esančių *Chemoxal* posėdžių protokolų, palaikydama santykius su CEFIC ši veikė kaip savarankiška bendrovė,

— nors *Chemoxal* naudojo komercinį pavadinimą *Air Liquide Chimie*, ji tai darė siekdama teisėto tikslo – gauti naudos iš tarptautinio masto grupės reputacijos, ši aplinkybė neturi įtakos jos nepriklausomumui nuo panašų bendrovės vardą turinčios patronuojančios bendrovės; oficialūs *Chemoxal* komerciniai dokumentai buvo sudaromi jos pačios vardu,

— nė vienas nagrinėjamo kartelio susitikimuose dalyvavusių asmenų nėra ieškovės samdomas darbuotojas, o Komisijos turimoje bylos medžiagoje nėra jokios informacijos, kad ieškovė butų davusi kokių nors nurodymų *Chemoxal*.

68 Ginčijamo sprendimo 404 konstatuojamojoje dalyje Komisija išnagrinėjo ieškovės nurodytus argumentus.

69 Paskui ginčijamo sprendimo 405 konstatuojamojoje dalyje ji tvirtino, jog ieškovės pateiktos informacijos nepakanka tam, kad aptariama prezumpcija būtų paneigta, ir nurodė, kad išvadą apie ieškovės daromą lemiamą įtaką *Chemoxal* patvirtino, pirma, jos turimi įgaliojimai skiriant dukterinės bendrovės valdybos narius, antra, informacija apie tai, kaip tretieji asmenys suvokdavo atitinkamas bendroves. Galiausiai, ginčijamo sprendimo 406 konstatuojamojoje dalyje ji nepakeitė savo išvados, kad ieškovė ir *Chemoxal* sudaro tą pačią įmonę.

70 Pažymėtina, kad šiuose samprotavimuose nenagrinėjami ieškovės argumentai, o tik daroma nuoroda į kai kuriuos papildomus aplinkybės, kad ieškovė darė lemiamą įtaką dukterinei bendrovei, įrodymus. Todėl iš minėtų ginčijamo sprendimo motyvų neaišku, kodėl Komisija nusprendė, kad ieškovės pateiktos informacijos nepakanka tam, kad aptariama prezumpcija būtų paneigta.

71 Be to, darytina išvada, kad nors Komisija neprivalo pateikti nuomonės dėl visų suinteresuotojo asmens nurodytų aplinkybių, visų pirma, kai jos yra akivaizdžiai nesvarbios, nereikšmingos ar aiškiai antraeilės (žr. šio sprendimo 64 punktą), šiuo atveju, priešingai nei teigia Komisija, ieškovės nurodytų argumentų negalima laikyti nereikšmingais vertinant *Chemoxal* savarankiškumą.

72 Iš tiesų atsakydama į pranešimą apie kaltinimus ieškovė rėmėsi aplinkybėmis, kurios apibūdina jos ryšius su *Chemoxal* nagrinėjamo pažeidimo padarymo metu, ir nurodė,

be kita ko, kad *Chemoxal* veikla yra labai specifinė, palyginti su kita grupės veikla, kad nėra atitinkamų bendrovių vadovų ir darbuotojų sutapimo, kad plačiai apibrėžti dukterinės bendrovės vadovaujančio personalo įgaliojimai, aplinkybę, kad ši turėjo savo su komercinės veiklos vykdymu susijusius padalinius, taip pat savarankiškumą rengiant strateginius projektus.

73 Beje, ieškovės pateikti įrodymai nebuvo paprasčiausi tvirtinimai, jie buvo susiję su konkrečia prie pranešimo apie kaltinimus pridėta informacija (žr. šio sprendimo 67 punktą).

74 Šiomis aplinkybėmis Komisija privalėjo pateikti nuomonę dėl ieškovės paneigiančių įrodymų ir išnagrinėti, ar atsižvelgiant į visus reikšmingus duomenis apie atitinkamų bendrovių ekonominius, organizacinius ir teisinius ryšius ieškovė įrodė, kad jos dukterinė bendrovė pati sprendė dėl savo elgesio rinkoje.

75 Komisijos pareiga motyvuoti savo sprendimą šiuo klausimu aiškiai kyla iš aptariamos prezumpcijos, kurią neigdama ieškovė turi pateikti įrodymų dėl visų jos ir jos dukterinės bendrovės ekonominių, organizacinių ir teisinių ryšių nuginčijamumo.

76 Beje, aptariamos motyvavimo stokos negali ištaisyti nuoroda į ginčijamo sprendimo 405 konstatuojamojoje dalyje nurodytą informaciją, susijusią su įgaliojimais skirti dukterinės bendrovės valdybos narius, taip pat su tuo, kaip tretieji asmenys suvokė atitinkamas bendroves.

77 Iš tikrųjų, nors į šią informaciją gali būti atsižvelgta vertinant atitinkamų bendrovių ryšius, nurodant ją nesiekiama užginčyti ieškovės argumentų, susijusių su *Chemoxal* savarankiškumu, svarbos ir todėl ji negali būti laikoma pakankamu pagrindu atmesti šiuos argumentus.

78 Dėl Komisijos argumento, kad yra kitų ieškovės *Chemoxal* daromos lemiamos įtakos įrodymų, būtent, kad ši prekiavo *Oxysynthèse*, kurią ieškovė kontroliavo kartu su *Atochem*, gaminamu VP (ginčijamo sprendimo 401 konstatuojamoji dalis), pastebėtina, jog iš ginčijamo sprendimo nematyti, kad Komisija būtų nurodžiusi šią aplinkybę kaip konstatavimo apie lemiamą ieškovės įtaką *Chemoxal* motyvą. Be to, vien šios papildomos informacijos apie atitinkamų bendrovių ryšius paminėjimas, kad ir kaip būtų, negali ištaisyti ieškovės nurodytų paneigiančių argumentų atmetimo motyvų nepakankamumo.

79 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Komisija nepateikė išsamios nuomonės dėl ieškovės įrodymų, pateiktų paneigiant jos dalyvavimu *Chemoxal* kapitale grindžiamą prezumpciją, taip pat teisiškai nepakankamai motyvavo savo išvadą dėl nagrinėjamo pažeidimo priskyrimo ieškovei.

80 Kadangi atsiliepime į ieškinį Komisija teigia, kad ieškovės nurodytų paneigiančių įrodymų bet kuriuo atveju nepakanka siekiant įrodyti *Chemoxal* savarankiškumą, pažymėtina, kad iš ginčijamo sprendimo motyvų neaišku, kokiais kriterijais Komisija rėmėsi vertindama aptariamus įrodymus, o tai trukdo patikrinti ginčijamo sprendimo pagrįstumą šiuo klausimu.

81 Be to, reikia priminti, kad apie motyvus suinteresuotajam asmeniui iš esmės turi būti pranešama kartu su jam nepalankiu sprendimu, o motyvų nebuvimo negali ištaisyti tai, kad suinteresuotasis asmuo sprendimo motyvus sužino vykstant procesui teismuose (2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P– C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 463 punktas ir 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *González y Díez prieš Komisiją*, T-25/04, Rink. p. II-3121, 220 punktas).

82 Todėl motyvų nebuvimo šiuo klausimu negalima ištaisyti teismo procese.

83 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, reikia priimti pagrindą, susijusį su pareigos motyvuoti pažeidimu, ir patenkinti prašymą panaikinti ginčijamą sprendimą tiek, kiek jis susijęs su ieškove.

84 Todėl nereikia priimti sprendimo dėl ketvirtojo pagrindo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

85 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija pralaimėjo bylą, ji turi padengti ieškovės išlaidas pagal jos pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (šeštoji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

1. **Panaikinti 2006 m. gegužės 3 d. Komisijos sprendimą C(2006) 1766 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį taikymo (byla COMP/F/38.620 – Vandenilio peroksidas ir perboratas) tiek, kiek jis susijęs su *Air liquide, SA pour l'étude et l'exploitation des procédés Georges Claude*.**

2. **Priteisti iš Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas.**

Vadapalas Prek Dittrich

Truchot O'Higgins

Paskelbta 2011 m. birželio 16 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.